

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera a soudkyň Veroniky Juříčkové a Jiřiny Chmelové v právní věci žalobce: **B. V.**, proti žalovanému: **Nejvyšší státní zastupitelství**, sídlem Jezuitská 585/4, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 3. 2024, č. j. 1 SIN 302/2024-5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2024, č. j. 18 A 16/2024-24,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (stěžovatel) napadá kasační stížností v záhlaví označené usnesení Městského soudu v Praze, jímž městský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného zamítl žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Městský soud obě žádosti (i s odkazem na obdobnou situaci v řízení vedeném u městského soudu pod sp. zn. 18 A 59/2023) zamítl, protože stěžovatel řádně nedoložil své finanční a majetkové poměry a osvobození od soudního poplatku mu proto nebylo možné přiznat. Stěžovateli by dle městského soudu navíc nebylo možné přiznat osvobození od soudních poplatků ani v případě doložení jeho nemajetnosti, a to s ohledem na množství a povahu sporů, jež vůči různým orgánům veřejné správy vede. Městský soud zdůraznil, že osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti. I v případě nemajetnosti může soud výjimečně tuto možnost odeprít, vyvolává-li stěžovatel velké množství sporů s různými orgány veřejné

správy, ve kterých opakuje svá dosavadní tvrzení, aniž by jakkoli reagoval na výsledky již proběhlých soudních řízení, právě jako stěžovatel v nyní projednávané věci. Jelikož je osvobození od soudních poplatků podmínkou pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s., zamítl městský soud i stěžovatelův návrh na ustanovení zástupce.

[3] Stěžovatel v kasační stížnosti považuje tvrzení městského soudu za účelové se záměrem upřít mu výkon ústavního práva dle čl. 36 a čl. 38 Listiny základních práv a svobod. Osočení ze zneužití práva považuje za nepřipadné. Jak je dle stěžovatele městskému soudu známo, bylo mu „vinou podvodu ŠU K.Hora z roku 1992“ upřeno právo podle zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, a proto žije pod hranicí chudoby. Poukázal na podvod městského soudu ve věci sp. zn. 32 C 141/2015 a povinnost žalovaného situaci dobrovolně vyřešit namísto vydávání tendenčních rozhodnutí.

[4] Součástí kasační stížnosti je rovněž požadavek na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel též požaduje nezastavení řízení pro nezaplacení poplatku.

[5] Podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí, které stěžovatel v tomto případě napadá, mu nevzniká poplatková povinnost (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Zároveň ani v řízení o kasační stížnosti nemohly vzniknout náklady státu, které by musel stěžovatel platit, pokud by nebyl osvobozen (§ 60 odst. 4 s. ř. s.) Nejvyšší správní soud proto o stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků nemusel rozhodovat a nebylo namístě ani uvažovat o zastavení řízení pro jeho nezaplacení.

[6] Jak plyne z citovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, stěžovatel rovněž nemusí být pro tento případ v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Jinak povinné zastoupení pro řízení před Nejvyšším správním soudem tedy v nyní projednávané věci není vyžadováno. Jelikož však stěžovatel o ustanovení advokáta v kasační stížnosti požádal, Nejvyšší správní soud jeho žádost posoudil. Dle § 35 odst. 10 s. ř. s. je pro ustanovení zástupce třeba splnění dvou podmínek: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv. V této souvislosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda je ustanovení zástupce nutné k ochraně práv stěžovatele.

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti brojí proti usnesení městského soudu o neosvobození od soudního poplatku a neustanovení zástupce. Z kasační stížnosti lze vyčíst, čeho se stěžovatel domáhá. Stěžovatel považuje výroky I a II napadeného usnesení za nesprávné, neboť jak jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků, tak i jeho návrhu na ustanovení zástupce měl městský soud vyhovět. Kasační stížnost tedy splňuje nezbytné zákonné náležitosti. Nejvyšší správní soud na základě podané kasační stížnosti a podkladů obsažených ve spise městského soudu může bezpochyby plně posoudit otázku týkající se neosvobození od soudního poplatku a neustanovení zástupce, aniž by bylo třeba za tímto účelem stěžovateli ustanovovat zástupce. Ani stěžovatel v kasační stížnosti nepřiblížil, z jakého důvodu je ustanovení zástupce nezbytné k ochraně jeho práv. Ustanovení zástupce pro řízení

pokračování

o kasační stížnosti tak zjevně není nezbytné k ochraně stěžovatelových práv, pročez Nejvyšší správní soud návrh stěžovatele výrokem I zamítl.

[8] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkumu napadeného usnesení městského soudu, posoudil důvody, pro které městský soud zamítl žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce, a plně se s nimi ztotožnil. Nejprve ze soudního spisu ověřil, že městský soud stěžovatele srozumitelným způsobem vyzval k vyplnění prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Stěžovatel však tento formulář nevyplnil úplně. Sdělil, že jeho příjmy tvoří starobní důchod ve výši 6 514 Kč (k čemuž přiložil doklad za září 2023, dle kterého byl starobní důchod stěžovatele 6 154 Kč, a dodal, že se mu starobní důchod zvýšil na částku 6 515 Kč) a příspěvek na bydlení ve výši 1 267 Kč (k čemuž přiložil oznámení Úřadu práce ČR ze dne 29. 4. 2022). K výdajům doložil pouze platební doklad za září 2023, ve formuláři žádné výdaje nevyplnil a neuvedl je ani v přiloženém podání. V části formuláře, ve které měl uvést majetek větší hodnoty, s odkazem na podvod a zločinecké spolčení uvedl, že je bez významu. V části formuláře, ve které mohl uvést jiné okolnosti, které by mohly mít vliv na osvobození, odkázal na povinnost České republiky podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, a uvedl, že žalovaný porušuje jeho ústavní práva.

[9] Podle judikatury Nejvyššího správního soudu břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně skutečností, které odůvodňují osvobození účastníka řízení od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro soudní řízení, tíží tohoto účastníka řízení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 10. 2017, č. j. 10 As 301/2017-20, ze dne 12. 9. 2023, č. j. 6 As 206/2023-20, či ze dne 13. 9. 2023, č. j. 2 As 267/2023-12). Nevěrohodnost či neúplnost tvrzení ohledně existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků vylučuje, aby bylo žádosti vyhověno (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS). Soud by měl zajistit, aby účastník řízení nebyl poškozen jen kvůli své neznalosti procesních pravidel, proto pokud např. soud dospěje k názoru, že účastník nevěděl, jak daný formulář vyplnit, měl by ho vyzvat, aby svá tvrzení doplnil a upřesnil. Pokud ale účastník formuláři rozumí, a přesto se jej rozhodne nevyplnit úplně, není třeba takového účastníka vyzývat k doplnění (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2022, č. j. 10 As 261/2022-13, či ze dne 21. 2. 2024, č. j. 8 As 26/2024-10).

[10] V nyní projednávané věci městský soud nemusel stěžovatele vyzývat k doplnění tvrzení o majetkových poměrech. I podle názoru Nejvyššího správního soudu stěžovatel totiž vzhledem k enormnímu množství soudních řízení (včetně mnohých řízení o osvobození od soudních poplatků), které již vedl, musel vědět, jakým způsobem je potřeba formulář vyplnit. Přesto tak neučinil. Již jen tento důvod neosvobození od soudních poplatků a tím pádem také neustanovení zástupce zcela jistě ob stojí.

[11] Jak dále správně poznamenává městský soud, i kdyby stěžovatel svou nemajetnost řádně doložil, je možné osvobození od soudních poplatků nepřiznat i s ohledem na množství a povahu sporů, které vůči různým orgánům veřejné správy vede.

[12] Jak již Nejvyšší správní soud mnohokrát ve své judikatuře uvedl, smyslem a účelem osvobození od soudních poplatků je ochrana nemajetného účastníka řízení před odepřením přístupu k soudu. Účelem osvobození od soudních poplatků naopak není odbřemenit nemajetné účastníky řízení ve všech soudních sporech, včetně těch, které opakovaně a soustavně vyvolávají, ačkoliv nemají zjevný dopad do jejich životní sféry. Přestože je tedy účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků, může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporů, které vede (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS). Existují-li pro to vážné skutkové důvody, soud účastníkovi řízení naplňujícímu podmínku nemajetnosti ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. odepře osvobození od soudních poplatků a své rozhodnutí přesvědčivě zdůvodní (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008-74, č. 2099/2010 Sb. NSS).

[13] Nejvyšší správní soud shledal napadené usnesení městského soudu dostatečně a srozumitelně odůvodněné. Městský soud podrobně vysvětlil, v jakých okolnostech shledává zneužívající přístup stěžovatele. Stěžovatelovy argumenty obsažené v žalobě jsou téměř identické jako v jeho ostatních mnoha podáních, kterými vyvolává velké množství sporů s různými orgány veřejné správy. S výsledky již proběhlých řízení stěžovatel nijak nepracuje a pouze opakuje tatáž sdělení o korupci, podvodech a spolčení státních orgánů proti jeho osobě. Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že stěžovatel podobná tvrzení opakuje také v kasačních stížnostech řešených u Nejvyššího správního soudu, včetně kasačních stížností proti usnesením krajských soudů o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce (z nedávné doby např. již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2024, č. j. 8 As 26/2024-10, nebo ze dne 25. 6. 2024, č. j. 5 As 128/2024-9, či ze dne 27. 6. 2024, č. j. 9 As 152/2024-8), aniž zohledňuje specifika daných projednávaných věcí. Rovněž nyní stěžovatel upozorňuje na „podvod ŠU K.Hora z roku 1992“ a podvod městského soudu v nesouvisejícím řízení a odkazuje na právní předpisy, které se napadeného rozhodnutí netýkají.

[14] Závěry městského soudu tedy nikterak nevybočují z mezí zákona ani konstantní judikatury a Nejvyšší správní soud se s nimi ztotožnil. Nejvyšší správní soud proto výrokem II zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v dalším řízení (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30, č. 4554/2024 Sb. NSS, bod 50, či ze dne 4. 6. 2024, č. j. 9 As 270/2023-21, bod 50).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. července 2024

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.

pokračování

předseda senátu